

od Dr. tehn. Fr. Maseka

KATASTAR U ČEHOSLOVAČKOJ

Primedba prevodioca: Ovaj referat bio je spremljen za ovogodišnji Međunarodni kongres geometara i mi ga ovde iznosimo u prevodu sa francuskog jezika s napomenom, da je pisan pre poznatih događaja te se odnosi i na krajeve koji delimično nisu više u sastavu Čehoslovačke države.

Sam referat je u stvari izvod dosadanje delatnosti Čehoslovačka na katastarskom polju, ali nam ipak daje dovoljnu sliku o svemu što su i u ovom pogledu uradili. Poznato je da sve ovo predstavlja prvoklasan rad kako u triangulaciji tako i u detaljnom premeru. Rezultati ovih radova po svojoj tačnosti i brižljivoj obradi mogu se meriti sa najboljim radovima te vrste u svetu i zauzimaju jedno od prvih mesta.

Prevodioc A. K.

Referat u prevodu glasi:

Čehoslovački katastar nije se bazirao na jedinstvenim principima. Osetne razlike postoje u organizaciji, strukturi, administraciji i sami katastarski radovi su se jako razlikovali. Sistemi katastra praktikovani različito u Slovačkoj, Potkarpatskoj Rusiji i drugim krajevima kao i sve veće zahteve koje je slobodna država nametala katastru i njegovoj strukturi — očevidno su pokazali koliko je neophodno potrebno bilo da se za državnu administraciju dođe do jednog racionalnog katastra. Čak su se i mnogi članovi parlamenta zainteresovali ovim problemom iznoseći hitnu potrebu da se za celu teritoriju Čehoslovačke republike usvoji jedinstven katastar. Mane i nedostaci raznih katastra baš su prve pokazale koliko važnost ima jedna takva institucija — ako se osniva na zdravim i racionalnim kriterijumima — za sopstvenike nepokretnih imanja, samoupravnih tela, finansijske institute, vlasti itd.

Ovakve mane u katastru su jasno pokazale da katastar ne služi samo sopstvenicima nepokretnih imanja, već takode svakom šteti, pošto svaka akcija hipotekarne prirode ili štednje može se smatrati obezbeđenom samo onda kada se stvarno posedovanje u prirodi može potvrditi aktima i dokumentima.

Čehoslovačko ministarstvo finansija kome je bila poverena administracija katastra, organizovalo je neposredno posle rata radove na katastarskom premeru i postavilo osnove za jedno jedinstveno delo u cilju da se geometrijski prestave i opišu sve parcele na celoj državnoj teritoriji; isto tako da se vrši održavanje i evidencija svih promena kako bi katastar i zemljišna knjiga odgovarali stvarnom stanju. Ministarstvu finansija je poveren i zadatak na unificiranju geometrijskih operacija raznih državnih nadležstava i instituta kao i samoupravnih tela.

Struktura pak ovih radova zahtevala je sa svoje strane — vodeći računa o obliku i položaju države — jedinstvene geodet-

ske principe. Ovaj problem je ministarstvo rešilo pomoću institucije jednog biroa za triangulaciju i uz saradnju zainteresovanih geodetsko-geofizičkih odeljenja i komiteta.

Država je usvojila konusnu projekciju i stvorila jednu trigonometrijsku mrežu koja potpuno odgovara tehničkim zahtevima. Koordinate tačaka su izračunate kako na elipsoidu tako i u ravni. Broj trigonometrijskih tačaka, podrazumevajući i tačke starih sistema, iznosi oko 117000.

Katastarski radovi su podeljeni prema karakteru operacija koje treba izvršiti i koje bi se mogle definisati na sledeći način:

1) *Novi premer* — koji se izvodi u onim katastarskim opštinama u kojima do sada nije bilo nikakvog katastarskog premera.

2) *Reambulacija* — koja se primenjuje u opštinama gde postojeći katastar ne odgovara pravom stanju tako da je neupotrebljiv bez znatnih ispravki.

3) *Održavanje katastra* — vrši se radi održavanja saglasnosti katastra sa stvarnim stanjem na terenu i zemljišnim knjigama.

4) *Obnova katastra* — obavlja se u opštinama gde katastarski plan nije više tačan ili pak kad zbog promenjenih prilika treba povećati tačnost.

Za reprodukciju katastarskih planova osnovan je 1921 god. zaseban institut koji kao i Biro za triangulaciju spada u nadležnost Ministarstva finansija.

Prvih pet godina Čehoslovačke republike nose obeležje organizacije radova i katastarskog osoblja, razmenom podataka sa susednim državama, ispitivanjem postojećeg katastarskog stanja i izvođenjem najhitnijih geometrijskih radova.

Druga perioda od pet godina može se smatrati kao perioda pripreme za izradu Zakona o katastru i unifikaciji pravilnika i propisa. Rezultati ovog rada se nalaze u Zakonu od 16 decembra 1927 god.

Treća perioda — kao prva perioda posle donošenja zakona o katastru, karakteristična je po radu na postavljanju jedinstvenih osnova određenih zakonom. Teškoće koje su smetale ovim radovima, naročito zbog nedovoljnog osoblja vičnog detaljnom premeru kao i zbog nedostatka pomoćnih srestava — sada nestaju i već se nazire jedna epoha prostranog rada koja se opaža naročito u četvrtoj periodi od pet godina. To je perioda u kojoj su sva katastarska nadležstva već odlično upoznata sa zadacima koji su im određeni kao i sa direktivama i instrukcijama o jednoobraznosti svih radova.

Služba katastarskog premera je organizovana u Ministarstvu finansija i sastoji se od 184 ekzekutivnih biro-a za katastarski premer.

U toku 20 godina opstanka Čehoslovačke republike izvršeno je na polju premera sledeće:

Novi premer je izrađen u 129 katastarskih opština sa 450000 parcela na površini od 204000 ha.

Obnovljeno je 212 katastarskih opština sa 426000 parcela na površini od 160000 ha.

Reambulacija izvršena u 749 katastarskih opština sa 2282000 parcela na površini od 1126000 ha.

Kod održavanja katastra izvršene su promene na 8850000 parcela na površini od 2758000 ha. Čehoslovačka republika ima 17154 katastarskih opština sa 32000000 parcela i površinom od 14051000 ha.

Sem gornjeg obnovljeno je putem reprodukcije 28552 lista katastarskih planova za 4010 opština. Broj umnoženih primeraka iznosi 466.882.

Konstruktivan rad na katastru bio je naročito u Slovačkoj za prvih deset godina skučen usled nedostataka geometara čije je definitivno stvaranje bilo regulisano tek u toku poslednjih godina.

Rezultati postignuti u drugoj dekadi su mnogo bolji i blagodareći većem iskustvu osoblja kao i normalizovanju mnogih funkcija može se sa sigurnošću očekivati da će do 1950 godine katastar svih opština u državi biti tako sreden da će moći odgovarati svim propisima i zahtevima zakona o katastru.

Na katastarskim radovima su zaposleni inženjeri-geometri, pomoćni tehnički službenici i administrativno osoblje a isto tako postoje i civilni inženjeri-geometri.

Državni budžet predviđen u 1938 god. za katastar iznosi 52,000.000 kruna a ukupni dosadani izdaci prelaze sumu od pola milijarde kruna.

Бранислав М. Радосављевић
к. геометар

ГЕОДЕТСКИ РАДОВИ У ВЕЛИКОЈ БРИТАНИЈИ

Постигнути успеси од 1935—1937 год.

Пре но што се ма шта изнесе у погледу геодетских радова у Великој Британији, вредно је напоменути да тамо не постоји катастар у нашем смислу речи. Тамо нема катастарских планова као код нас, али зато имају Земљишни регистар. Сматра се да је катастарски премер онај, који одређује границе поседа. Британске топографске мапе, у размери 1:2500 не садрже границе поседа као такве. Мапе садрже у главном топографске податке, а односе се на катастар само у толико што су поседовне границе у Великој Британији сматране као топографски подаци, или су изражени као такви.

Државни и приватни премер извршен у размери 1:2500, у главном је топографски премер, премда је његова употреба распрострањена и за катастарске сврхе.